

Yakın İlişkilerde Michelangelo Olgusu: İdeal Benliğin Heykeltıraşı Olarak Partner Onaylaması

Nur Taluy
Ankara Üniversitesi

Ayda Büyüksahin Sunal
Ankara Üniversitesi

Özet

Yakın ilişki partnerleri bir heykeltıraş gibi birbirlerinin benliklerini etkileyerek, birbirlerinin davranışsal eğilimlerini, kişilik özelliklerini, beceri ve değerlerini biçimlendirirler. Michelangelo olgusu kişinin benliğinin yakın partnerinin algısal ve davranışsal onaylamasıyla nasıl biçimlendiğini açıklamaktadır. Bu makalede “Michelangelo Olgusu” ve ilgili araştırmalar gözden geçirilmektedir. Partnerler öncelikle birbirlerinin davranışlarını ve amaçlarını algırlar ve buna göre birbirlerine tepki verirler. Bu algı ve davranış doğrultusunda kişi kendi ideal benlik hedeflerine doğru ilerleyebileceği gibi ondan uzaklaşabilir de. Böylece ideal benliğe doğru benlik hareketi partnerin algısal ve davranışsal onayından büyük ölçüde etkilenmektedir. Sonuç olarak, ideal benliğe doğru benlik hareketi hem kişisel mutluluğu hem de çiftler arası mutluluğu arttırmaktadır. Bu çalışmada, modele ilişkin araştırma bulguları incelenmiş ve ilgili kişilerarası süreçler tanımlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Michelangelo Olgusu, ideal benlik, partner onaylaması, davranışsal doğrulama

Abstract

Close partners shape each other's behavioral tendencies, traits, dispositions, skills and values by sculpting one another's selves like a sculptor. Michelangelo Phenomenon suggests that self is shaped by a close partner's affirming perceptions and behavior. This article reviews research on the subject of the “Michelangelo Phenomenon”. Partners initially perceive each other's behavior and intention, then respond to each other. As a result of this interaction each person can easily attain or give up the goals included within his or her ideal self. Hence, self movement toward the ideal self is defined as a product of partner's perceptual and behavioral affirmation. Consequently, movement towards the ideal self promotes personal and couple well being. In this study, research findings regarding the model are reviewed and the underlying interpersonal processes are identified.

Key words: Michelangelo Phenomenon, ideal self, partner affirmation, behavioral confirmation

Yakın ilişkilerde ilişki partnerleri, birbirlerinin amaçlarına, hayallerine, umutlarına ve idealize ettikleri özelliklere ulaşmada genellikle önemli rol oynarlar. Bu bağlamda, Drigotas, Rusbult, Wieselquist ve Whitton (1999) yakın ilişkilerde kişinin benliği (self) ve davranışlarının, ilişkisel partnerinin (relationship partner) algıları ve davranışlarıyla nasıl biçimlendiğini açıklamada Michelangelo olgusundan (Michelangelo Phenomenon) yararlanmışlardır. Michelangelo olgusu partnerlerin birbirlerini herbirinin kendi ideal benliği -kişinin yüceltiği arzuları, hayalleri, yetenekleri ve kişilik özellikleri (Higgins,1987)- yönünde nasıl biçimlendirdikleriyle ilgili kişilerarası bir süreçtir. Heykeltıraş Michelangelo'ya göre, "ideal şekiller" mermer blokların içinde serbest bırakılmayı beklerken uyuklar; heykeltıraşın işi sadece ideal şekli ortaya çıkarmak için taşın fazla kısımlarını budamaktır. Aynı şekilde, insanlar da her kişinin arzularıyla "ideal benlik" olarak adlandırılan uyuklayan ideal şekillere sahiptir. Bu olguya göre, kişilerin benliklerini şekillendirmede, kişilerarası ilişkiler ve deneyimler önemlidir ve ilişkisel partnerler "benlik heykeltıraşı" olarak işlev görürler (Drigotas ve ark., 1999). Bu çalışmada, kişinin amaçlarına ve idealine ulaşmasında partneri tarafından onaylanmasını (affirmation) ve benliğinin, ideal benliğine doğru değişimini (self movement toward the ideal self) ifade eden Michelangelo olgusu, ilgili literatür ve araştırma bulguları temelinde incelenmiştir.

Michelangelo olgusunda, partnerlerden birinin benliği, hedef benlik (target self) olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda, partnerin hedef benliğe ilişkin algılarının ve buna yönelik davranışlarının, hedef kişinin ideal benliğiyle uyumlu olması önemli rol oynamaktadır (Rusbult, Finkel ve Kumashiro, 2009). Drigotas ve arkadaşlarına (1999) göre, "davranışsal doğrulama", "karşılıklı bağımlılık" "benlik farklılığı ve "yakın ilişki partneri onaylaması" Michelangelo olgusunun anlaşılmasında önemli kavramlardır. *Davranışsal doğrulama* (behavioral confirmation), partnerlerin beklentilerini doğrulayan davranışlar ortaya koyma süreci olarak tanımlanabilir (Darley ve Fazio, 1980; Snyder, Tanke ve Berscheid, 1977). Etkileşimdeki partnerler, birbirlerinin benliğinin güçlü ve güçsüz yönlerine, tercih ettikleri ya da gönülsüz oldukları alanlara ilişkin inançlar geliştirirler. Bu inançlarıyla uyumlu davranma eğilimindedirler. Böylece partnerler bazı davranışları sergilemek için hedef benliğe fırsat tanır; hedef benliğin diğer davranışları sergilemesine engel olacak şekilde etkileşimi kısıtlatırlar ve dolayısıyla hedef benliğin olası davranış örüntülerini ortaya çıkarırlar. Etkileşim içerisindeyken hedef benlik, partnerinin beklentileri doğrultusunda davranmaya başlar (Snyder, Tanke ve Berscheid, 1977) ve zamanla hedef benliğin algıları, partnerinin beklentileriyle uyumlu hale gelir (Fazio, Effrein ve Falender, 1981; Murray, Holmes

ve Griffin, 1996). Örneğin, bir kadın, partneri olan erkeğin arkadaşlarından onun mizah duygusuna sahip olduğunu duymuşsa, ilk çıktıkları gün erkeğin yaptığı ilk yoruma gülebilir ve onun bu mizah duygusunu daha da güçlendirebilir. Öte yandan, karamsar bir kişiliğe sahip olduğunu duymuşsa, ciddi konulardan bahsedebilir ve erkeğin şaka yapmasına fırsat vermeyebilir (Kumashiro, Rusbult, Wolf ve Estrada, 2006). Görüldüğü gibi, kişi (hedef benlik), davranışsal doğrulama sürecinde partnerinin yönlendirmesiyle onun beklentisine uygun bir biçimde davranmaya başlar.

Daha önce de belirttiği gibi, Michelangelo olgusu, kişinin benliğinin, ilişkisel partnerinin algıları ve davranışlarıyla nasıl şekillendiğini açıklamaktadır (Drigotas ve ark., 1999). Bu olguya göre çiftler birbirlerini yönlendirerek, kendi ideal benliklerine ulaşabilme konusunda birbirlerini desteklerler. Bu anlamda Michelangelo olgusu bir karşılıklı bağımlılık süreci içermektedir. *Karşılıklı bağımlılık kuramına* (theory of interdependence) (Thibaut ve Kelley, 1959) göre, yakın ilişkilerde çiftler etkileşim içinde oldukları için davranışsal doğrulama sürecini oldukça yoğun olarak yaşarlar; bazı çiftlerde bu çok daha yoğundur. Kurama göre, kişinin mutluluğu sadece kişinin tercih ve davranışlarından değil, partnerinin tercih ve davranışlarından da etkilenir. Bu nedenle, karşılıklı bağımlılık süreci, kişinin benliğinde değişiklik yapabilmesi için partnerine değişik fırsatlar sağlar. Pek çok çalışma, uzun süreli ilişkilerde çiftlerin öncelikle etkileşimleri doğrultusunda birbirlerine göre davranışlarını uyarladıklarını ve zamanla da bu davranışları ya da özellikleri kararlı kişilik özelliklerine ve alışkanlıklara dönüştüğünü ortaya koymuştur (örn., Kelley, 1983; Kelley ve Thibaut, 1978; Rusbult ve Van Lange, 1996, 2003). Drigotas ve arkadaşlarına (1999) göre, partner, hedef kişinin benliği için arzuladığı davranışları hareket de geçirebilir, engelleyebilir de. Bir başka deyişle, bir partner eşinin davranışlarını, amaçlarını, güdülerini ve kararlı kişilik özelliklerini güçlü bir biçimde etkileyebilir. Çiftler etkileşimleriyle birbirlerinin bazı özelliklerini ortaya çıkarabilir, bazı özelliklerini de değiştirebilirler. Örneğin, bir kadının sıcak ve yakın davranışları, erkek tarafından sürekli reddedilirse, bir süre sonra kadın soğuk ya da mesafeli bir tarz benimseyerek tepki verebilir. Bu tür etkileşimin bir sonucu olarak, partnerler, birbirlerinin benliklerini, bazı yönlerini yontup, diğer yönlerini açığa çıkararak şekillendirirler. Böylece, kişinin benliği, partneri tarafından oluşturulan karşılıklı bağımlılık sürecinin bir yansıması haline gelir.

Michelangelo olgusuyla ilişkili olan bir diğer süreç de *benlik farklılıklarıdır* (self-discrepancy). Gerçek benlik, kişinin gerçekte sahip olduğuna inandığı tutumları içerirken, ideal benlik kişinin idealde olmak istediği ya da zorunlu olarak geliştirmeyi düşündüğü tutumları içerir. Kişinin, gerçek benliği ideal benliğinden ne kadar

farklıysa, o kadar üzüntü, keder ve hüsrana yaşar. Benlik farklılıklarının artması olumsuz duyguların yaşanmasına yol açar. Bu nedenle de, kişi gerçek benliğini ideal benliğine uygun hale getirmeye güdülenir (Moretti ve Higgins, 1990). Drigotas ve arkadaşları (1999), Michelangelo olgusunun adımı ve bu olgunun sözüedilen süreçlerle ilişkisini bir mecaz kullanarak açıklamışlardır.

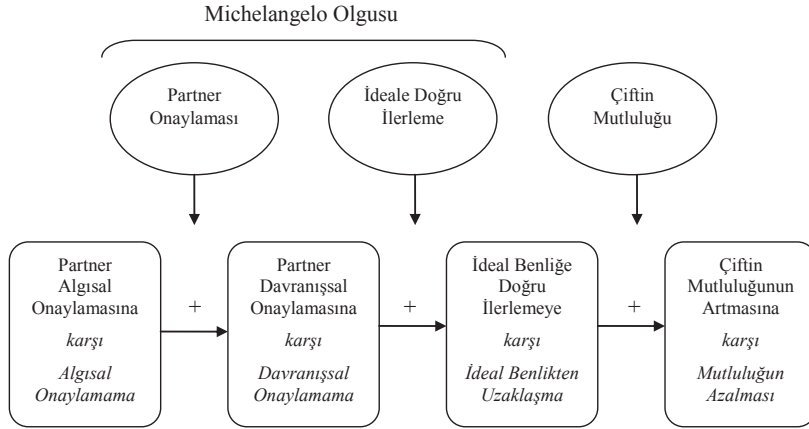
“Michelangelo Buonarroti, heykeltıraşlığı, sanatçının henüz ortaya çıkmamış gizli bir figürü taş bir bloktan açığa çıkardığı bir süreç olarak tanımlamıştır. Sanatçının görevi taşı yontarak, figürün etrafını kaplayan taşı ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle, yaratıcılık ve sanatçının kullandığı araçlar bu taşın kurtarılma sürecinin değişik yönlerini oluşturur: Taşı yontarak, blokta uykuda olan şeklin ortaya çıkmasına izin verilir. Michelangelo'nun vizyonuna göre, taşta saklı yatan uykudaki figür, destansı, coşkulu ve kutsal bir şeydir; taşın içinde uykudaki figür 'ideal şekil'dir” (Gombrich, 1986, s. 463).

Onlara göre, taş bloklar gibi insanlar da ideal şekillere sahip olabilirler. Saklı ideal şeklin insana karşılık gelen değeri, kişinin arzuladığı olası bir benliktir (Higgins, 1987). İdeal benlik bir dereceye kadar uykuda olabilirse de, bu saklı içsel yapının kişisel mutluluk üzerinde önemli bir etkisi vardır. İdeal benliğin ortaya çıkması da büyük oranda yakın ilişki partnerinin onaylamasından etkilenir (Kumashiro ve ark., 2006).

Michelangelo olgusunun en önemli boyutlarından biri *ilişki partnerinin onaylamasıdır* (partner affirmation). “Partner onaylaması” kavramıyla, bir partnerin eşinin benliğini (hedef benliği) nasıl şekillendirdiği açıklanmaktadır. Çiftler bunu algısal ve davranışsal düzeylerde yaparlar (Drigotas ve ark., 1999). *Partner algısal onaylaması* (partner perceptual affirmation), partnerin, eşinin ideal benliğini doğru olarak algılama derecesidir. Algısal onaylamada eşinin ideal benliğini anlaması ve fark etmesi önemlidir. Partner, eşinin benliğini bilinçli ya da bilinçsiz bir biçimde onun ideal benliğiyle uyumlu olarak algılar ve eşinin ideal özelliklere sahip olduğuna ve eşinin olabileceği en iyi olduğuna inanır. Örneğin, erkek partner, kadının idealde olmak isteyeceği benliğine ilişkin inancına göre ya da kadının olabileceği en ideal benliğe göre algısal onaylamada bulunur. Erkeğin eşine yönelik algıları ve davranışları, kadının idealiyle uyumlu olduğunda, erkek kadını onun kendi ideal benliği doğrultusunda biçimlendirecektir. Böylelikle erkek, kadının ideal benliğiyle tutarlı davranışları ve kişilik özelliklerini ortaya çıkarmış olacaktır. Kadın utangaç bir kişiliğe sahipse, ancak idealinde girişken olmayı istiyorsa ve partneri onun idealini ve girişken olma çabasını fark ediyorsa bu algısal onaylamaya örnek gösterilebilir. Drigotas ve arkadaşlarına göre, partnerin algısal onayı, davranışsal

onaylama sürecine yol açar. *Partner davranışsal onaylaması* (partner behavioral affirmation) partnerin, eşinin ideal benliğine uyumlu olarak davranma sürecini içerir. Bu da sözel ifadelerle ve onaylamalarla gerçekleşebilir. Burada partner, bilinçli ya da bilinçsiz olarak eşinin sahip olduğuna inandığı ideal özelliklere göre davranır. Örneğin utangaç bir kadının, bir partide diğerleriyle konuşma çabasının, partneri tarafından fark edilmesi sonrasında, partnerinin onun elini tutması ya da onun ilgi alanları doğrultusunda konuşmaya yönlendirmesi davranışsal onaylamadır. Sonuç olarak, erkek, kadının idealindeki davranışları ortaya çıkardığı ya da kadının ideal benliğine doğru onu yontmaya çalıştığı düzeyde davranışsal onaylama sergiler. Dahası, bir partnerin eşine yönelik algıları ve davranışları, eşinin idealiyle uyumlu olduğunda partner, eşini idealine doğru yontacaktır ve eşinin ideal benliğiyle tutarlı davranış ve kişilik özelliklerini ortaya çıkaracaktır. Örneğin, sosyal olmanın kadının ideal benliğinin merkezi bir bileşeni olduğu varsayılırsa kadın, daha sempatik ve sevecen olmayı arzulanabilir. Erkek partner, kadının sıcak ve sevecen davranışlarını ortaya çıkararak kadının ideal benliğini göstermesini sağlayabilir ve kadını ideal benliğine yaklaştırabilir. Bir başka deyişle, partnerin algısal ve davranışsal onaylamasıyla, eş (hedef benlik), artan bir biçimde idealde olmak istediğinin bir yansıması haline gelir. Bu süreç sonunda, eş kendi ideal benliğine yakınlaşabilir. Görüldüğü gibi, partnerin algısal ve davranışsal onaylamasıyla *ideal benliğe doğru benlik hareketi* (self movement toward the ideal self) gerçekleşmiş olur (Kumashiro, Rusbult, Finkenauer ve Stocker, 2007). Üç aşamalı bu süreç (bkz. Şekil 1), Michelangelo olgusunu açıklamaktadır (Drigotas ve ark., 1999).

Şekil 1’de görüldüğü gibi, etkileşim sürecinde partner öncelikle eşinin ideal benliğini fark eder (partner algısal onaylama) ve bu doğrultuda davranışlar sergilemeye başlayarak (partner davranışsal onaylama) eşinin ideal benliğine yaklaşmasına aracı olur (ideal benliğe doğru ilerleme) ve tüm bunlar da çiftin mutluluğuna katkıda bulunur. Buna karşılık, benlik şekillendirme sürecinde benliğin en olumsuz yönü de ortaya çıkabilir. Partner, eşinin idealini onaylamada bazı durumlarda başarısız olabilir. Partnerin, eşinin benliğine ilişkin algı ve davranışları, eşinin idealiyle uyumlu olmayabilir. Örneğin, kadın partner erkeğin biraz soğuk ve mesafeli olduğuna inanabilir. Kadın bu tür inançları temel alarak bilinçli ya da bilinçsiz olarak erkeğin soğuk ya da mesafeli olabileceği durumlar yaratabilir. Böylece erkek, partneriyle birlikteyken dostça ve sevecen davranmakta güçlük çekebilir ve daha mesafeli ve sevimsiz bir kişi haline gelebilir. Dahası, erkek, kadın ile birlikteyken kendisi gibi davranmadığını fark edebilir ve partnerinin kendisiyle ilgili algılarının ideal benliğiyle uyumsuz olduğunu düşünüp, düş kırıklığına uğrayabilir (Rusbult, Kumashi-

Şekil 1. Michelangelo Olgusu ve Çiftin Mutluluğu

ro, Stocker, Kirchner, Finkel ve Coolsen, 2005a). Ayrıca, partner, eşinin idealiyle ilişkili olmayan bir doğrultuda eşini yönlendirebilir. Örneğin, erkek partner, eşinin çekici bir kişi olduğuna inanırken, kadın için fiziksel güzellik çok önemli olmayabilir. Erkek kadının güzelliğini öne çıkarmak için giyim tarzı, saç biçimi gibi çeşitli konularda onu övebilir. Kadın, bir dereceye kadar, erkeğin kendisinin güzel olduğunu düşünmesine değer verebilir; hatta daha da çekici bir kişi haline gelebilir. Ancak, erkeğin bu davranışlarının, kadının ideal benliğindeki özelliklere ulaşmasında çok az katkısı olur. Kadın, erkeğin hedeflerinin kendi kişisel arzularıyla ilgili olmadığını ve erkeğin kendi ideal benliğini anlamadığını düşünerek düş kırıklığı yaşayabilir (Drigotas ve ark., 1999).

Görüldüğü gibi, partnerler eşlerinin benliğini (hedef benliği) idealleri doğrultusunda yönlendirme ya da ondan uzaklaştırma sürecinde önemli rol oynarlar. Kumashiro ve arkadaşlarına (2006) göre, partnerler bunu da bazı uyum mekanizmalarını kullanarak gerçekleştirirler. İlk olarak, partner, eşinin bazı tercihlerini, güdülerini ve davranışlarını ödüllendirebileceği ya da cezalandırabileceği *geriye dönük seçimle* (retroactive selection) ilgilenebilir. Örneğin erkek eşinin doktora teziyle ilgili fikirlerine coşkuyla katılır, çünkü eşinin tezine aşırı önem verdiğini bilir. İkincisi, partner, eşinin bazı tercihlerini, güdülerini ve davranışlarını ortaya çıkaran ya da engelleyen belirli davranışlara odaklanabilir. Bu duruma *önleyici seçim* (preemptive selection) adı verilmiştir. Teziyle ilgili olumsuz bir eleştiriyi okuyan kadın üzgün olacakken, eşinin bu eleştirinin olumlu yönlerini vurgulamasıyla öz yeterliliğini arttırabilir. Sonuncusu ise, partner, eşinin güdü ve davranışlarını ortaya koyabilme-

si için durum üzerinde değişimler yapabileceği *durum seçimi* (situation selection) ile ilgilenebilir. Örneğin, erkek, eşinin tezine odaklanmasını sağlayabilmek amacıyla ev işlerini kendisi yapabilir. Algısal ve davranışsal onaylama, bilinçli ya da bilinçsiz, amaçlı ya da otomatik mekanizmaları içerebilmektedir (Uleman ve Bargh, 1989). Bazı partnerler, bu tür hedeflere yönelik amaçlı davranışlar sergileyerek, hedef benliğin idealde ne olmak isteyeceğini bilinçli bir şekilde düşünebilirler. Örneğin, erkek, kadının sevecen ve sempatik bir kişi olmak istediğini doğru bir biçimde fark etmiş olabilir ve onun girişkenliğini bilinçli olarak kolaylaştırma girişimleri ilişkilerinin temelini bir parçasını oluşturabilir. Diğer partnerler, bilinçsiz bir şekilde ve otomatik olarak algısal ve davranışsal onaylama sergileyebilirler. Örneğin, erkek, herhangi bir bilinçli çaba olmadan kadının sıcaklık kapasitesini algılayabilir ve otomatik olarak onun girişkenliğini teşvik edecek şekilde davranabilir (Drigotas ve ark., 1999).

Tüm bunlara ek olarak, ideal benliğe doğru ilerleme sürecinde kişinin kendisi (hedef benlik) de önemli rol oynamaktadır. Bu süreçte kişinin içgörüsü, becerisi ve güdüsü belirleyici olabilmektedir (Kumashiro ve ark., 2006; Rusbult ve ark., 2005a). Öncelikle kişi içgörüyü ve gerçek benliği ile ideal benliğine ilişkin açık bilgiye sahipse, ideal benliğine doğru ilerleme olasılığı artar. Kişinin şu anda ne durumda olduğuna (gerçek benlik) ilişkin açık bilgisi varsa ve ne duruma gelmek istediğine (ideal benlik) ilişkin içgörüsü yüksekse, kişi benlik farklılıklarını azaltabilmek için daha çok çaba gösterebilir. Ancak, benlik farklılıkları çok fazlaysa kişi bu durumda beklentisini değiştirip, olası başka bir idealine

odaklanabilir. İkinci olarak, kişi yeterli düzeyde beceriye (yeterlilik, ustalık) sahipse, ideal benliğine doğru ilerlemesi kolaylaşır. Son olarak kişinin güdüsü arttıkça ideal benliğe doğru ilerleme artar, çünkü güdülenen kişi idealine ulaşmak için daha çok çaba gösterir. Kumashiro ve arkadaşlarına (2006) göre, bu üç öge birarada olduğunda ideal benliğe doğru daha hızlı ilerlenir ve daha etkin sonuçlar elde edilir. Benzer olarak, kişinin idealine ulaşmasında partnerinin de içgörülü, becerili ve güdülü olması önemlidir.

Michelangelo olgusu temel alınarak yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu konunun son yıllarda ele alınmaya başladığı görülmekte ve sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çalışmaların çoğunun da yayınlanmamış olduğu (örn., Kumashiro, Rusbult, Coolsen, Wolf, van der Bosch ve van der Lee, 2009; Kumashiro, Rusbult ve Estrada, 2004; Kumashiro, Wolf, Coolsen ve Rusbult, 2004; Rusbult, Coolsen, Kirchner, Stocker, Kumashiro, Wolf, Estrada ve Clarke, 2004, 2009; Rusbult, Kumashiro, Finkel, Kirchner, Coolsen, Stocker, ve Clarke, 2004, 2009; Rusbult, Reis ve Kumashiro, 2009) anlaşılmaktadır. Rusbult ve arkadaşları (2005a) Michelangelo olgusunun kişisel ve çiftler arası mutluluk, ilişkiye bağlanım ve ilişki doyumuyla olumlu; depresyonla ise olumsuz yönde ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, algısal ve davranışsal onaylamanın benlik saygısını artırdığına yönelik bulgular da vardır (DiDonato, 2008; Drigotas ve ark., 1999; Mitchell, 2007). Buna ek olarak, bir çalışmada partner onaylamasıyla güvenli bağlanma biçimi arasında olumlu ilişki olduğu gösterilmiştir. Söz konusu çalışmada güvenli bağlanan kişiler partnerleri tarafından idealleri doğrultusunda daha fazla desteklendiklerini bildirmişlerdir (Rusbult, Kumashiro, Stocker ve Wolf, 2005b). Öte yandan, bağlanmanın temelini oluşturan ‘içsel olarak işleyen modeller’ (internal working models) (Bowlby, 1969; 1973; 1980) kişiler arası doğrulamayla güçlenebilir, çünkü bağlanma yaşantısında hem kendine hem de diğerlerine ilişkin algıların çok önemli olduğu söylenebilir. Son yıllarda üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada (DiDonato, 2008) kişilerarası onaylamaların kişilerin ideal benliklerine doğru ilerlemelerinde belirleyici olduğu ortaya konmuştur.

Partner onaylaması ile ideal benliğe doğru ilerleme arasındaki ilişkinin ele alındığı bir diğer çalışmada (Rusbult ve ark., 2004) ilişkinin erken dönemlerinde yapılan partner onaylamasının davranışsal onaylamaya, bunun da ideal benliğe doğru ilerlemeyi artırdığı ortaya konmuştur. Yeni tanışan çiftlerde Michelangelo olgusunun araştırıldığı bir diğer çalışmada (Mitchell, 2007) partner, eşinin ideal benliğine göre davrandığında hem eşin ideal benliğine yönelmesinin hızlandığı hem de benlik saygısının arttığı gözlenmiştir. Çiftlerin doğrulayıcı davranışlarda bulunmaları ile eşin ideal benliğine doğru ilerlemesi arasındaki ilişkiyi inceleyen bir diğer

çalışmada (Rusbult ve ark., 2009; akt. Rusbult ve ark., 2009) evli çiftler birbirlerinin amaçları ile ilgili sohbet ederlerken videoya çekilmiş ve sohbet sırasında partnerin doğrulayıcı davranışlarda bulunması (örn., hedef partnerin planlarını netleştirme, hedef partnere yardım teklif etme ya da onun hedeflerini övme gibi) ile hedef partnerin ideal benliğine ulaşması arasında olumlu bir ilişki saptanmıştır.

“Tanışma” (getting acquainted study) adı verilen bir başka çalışmada (Kumashiro ve ark., 2004; akt. Rusbult ve ark., 2005a), Michelangelo olgusu incelenmiş ve katılımcılardan ideal, gerçek ve olmasını istemedikleri benliklerini tanıtmaları istenmiştir. Ardından katılımcılara yeni tanıştıkları bir kişinin kendileri hakkındaki ilk izlenimleri iletilmiştir. Yeni tanışılan kişinin bu izlenimleri, katılımcıların ideal, gerçek ya da olmasını istemediği özellikleriyle ilişkili çıkmıştır. Daha sonra, katılımcılara yeni tanıştıkları bu kişiyle yaşadıkları etkileşimlerinin niteliği sorulmuştur. Gerçek ya da istenilmeyen benliği vurgulayanlarla karşılaştırıldığında, katılımcılar ideal benlikleri doğrultusunda kendilerini tanımlayan yeni tanıştıkları kişiyi daha çok beğendiklerini bildirmişlerdir. Değinilenlere ek olarak, onaylamaların algılanan uyumluluğu ve bağlanımı arttırdığını gösteren çalışmalar da vardır (Rusbult, Reis ve Kumashiro, 2009 ; akt. Rusbult ve ark., 2009). Bir başka deyişle, hedef kişi, partnerin kendini (hedefi) algıladığına, onayladığına ve onunla ilgilendiğine inandığında, algılanan bu uyumluluk, hedef kişinin bağlanımını güçlendirmektedir.

Görüldüğü gibi, Michelangelo olgusu çift mutluluğu ve ilişki doyumuyla ilişkilidir, çünkü ilk olarak, kişinin ideal benliğini algısal olarak destekleyen bir partner, empatik bir anlayış sergilemektedir (Ickes, Stinson, Bissonette ve Garcia, 1990). Bu da aşkı arttırabilir, “partnerim beni olmak istediğim kişi gibi görüyor” algısı ortaya çıkabilir. İkincisi partner, davranışsal onaylamayla kişinin idealine uyan davranışlar sergileyebilir. Böylelikle, hem kişi hem de partner, kişinin idealiyle uyumlu bir biçimde davranmış olur (Rusbult ve Van Lange, 1996; Rusbult ve Van Lange, 2003) ve kişi ideal benliğine doğru hızla ilerler (örn., “ortak hedeflere ulaşırken partnerimle uyum içindeyiz”) (Kumashiro ve ark., 2006). Son olarak, ideal benliğe doğru ilerleme hoşnutluk duygusu vermekte (Campbell, Sedikides ve Bosson, 1994; Higgins, 1996; Ruvalo ve Brennan, 1997) ve bu tür hoşnutluğu ortaya çıkaran partnerler daha olumlu değerlendirilmektedir (örn., “seninle beraberken ben daha iyi biriyim” duygusu (Emmons, 2003). Michelangelo olgusunun kişisel iyilik halini de (personal well being) artırdığı ileri sürülmektedir, çünkü ideal benliğe doğru ilerleme arttıkça kişinin kendini gerçekleştirme düzeyi de artmaktadır. Bu da hem yaşam doyumunu hem de psikolojik uyumu artırır (Drigotas, 2002; Kumashiro ve ark., 2006). Tüm bu bulgular ışığında, Michelangelo olgusu ve ilgili boyutların

hem ilişkiler için hem de kişisel iyilik hali için olumlu bir işlevi olduğu düşünülebilir.

Bazı yazarlar ise, Michelangelo olgusunda kişisel farklılıkların olabileceğini vurgulamışlardır (Kumashiro ve ark., 2007). Onlara göre, heykeltıraş (partner) ve heykel (hedef) ideallerindeki amaçlarına ulaşma çabalarında farklı olabilirler. Bazı kişiler (hedefler) daha kolay değişimlenirken, bazı partnerler de eşlerini daha etkili bir biçimde değişimleyebilirler. Kumashiro ve arkadaşları (2007) çiftler arasındaki uyum arttıkça partnerlerden birinin (heykeltıraş) diğerini (heykel) değişimleme düzeyinin de arttığını ortaya koymuşlardır. Burada partner, heykeli (diğer eşi) kolayca yontabilen heykeltıraşa benzetilmektedir. Buna karşılık, çalışmada uyum düzeyi düşük olan çiftler arasında partner onaylaması daha az kullanılmış ve bu çiftler de zor yontulan taşlara benzetilmişlerdir. Başka bir çalışmada (Rusbult, Kumashiro, Kubacka ve Finkel, 2009) partnerin ve eşin (hedef benlik) ideal benliklerinin benzerliği incelenmiş ve partnerin ideali, eşin idealiyle aynı öğelere sahipse, partnerin daha çok onaylama gösterdiği, eşinse ideal benliğe doğru daha hızlı ilerlediği ortaya konmuştur.

Literatür incelendiğinde Michelangelo olgusunun, devam eden ilişkilerdeki benlik süreçlerini ele alan tek model ya da olgu olmadığı anlaşılmaktadır. Michelangelo olgusu, *Pygmalion olgusu*, *benlik genişlemesi*, *benlik güçlendirmesi*, *partner güçlendirmesi* gibi benlikle ilgili diğer süreçlerden farklılık göstermektedir.

Rosenthal (1966; Rosenthal ve Jacobson, 1968) tarafından geliştirilen *Pygmalion olgusu* (Pygmalion fenomenon), kendini gerçekleştiren kehanet olgusundan türetilmiştir. Kişi hedef kişiye yüklediği özelliğe göre öyle etkilerde bulunur ki sonunda hedef kişi beklentiye uygun bir biçimde davranışlarını düzenler ve kehanet doğrulanır. *Pygmalion olgusu*, partnerin kendi idealine göre eşinin benliğini biçimlendirmesi olarak açıklanırken (heykeltıraşın ideali), *Michelangelo olgusu*, partnerin, eşinin benliğini onun ideal benliği doğrultusunda biçimlendirme (heykelin ideali) sürecini açıklar. *Pygmalion olgusunun* kökeni mitolojideki Kıbrıs prensi *Pygmalion*'dan gelmektedir. Öyküsü ise şöyledir:

“Kıbrıs prensi, aynı zamanda heykeltıraş Pygmalion, ideal kadını temsil eden fildişinden bir heykel yapmış ve ona Galatea adını vermiştir. Galatea o kadar güzeldir ki, prens kendini ona aşık olmaktan alıkoymamış ve ona hayat vermesi için tanrıça Venüs'e yakarmıştır. Venüs de onun bu isteğini kabul etmiş, heykel canlanmış ve sonsuza kadar mutlu yaşamışlardır.” (Baxter ve Bowers, 1985).

Bazı araştırmalar, kişilerin kendi ideal benliklerine benzeyen kişileri partner olarak seçtiğini ortaya koymakta (LaPrelle, Hoyle, Insko ve Bernthal, 1990; Wetzler ve Insko, 1982) ve bunun *Pygmalion olgusu* için dolaylı

bir destek sağladığını ileri sürmektedir (Rusbult ve ark., 2005b). Romantik bir ilişkide kişi için eşinin benliğini, kendisinininkine benzer ya da uygun algılaması önemli olsa da, araştırmacılar, kişinin eşinin ideal benliğini algılaması ve buna göre davranmasının hem eşin kişisel mutluluğunu hem de çiftin mutluluğunu artırdığını öne sürmektedirler (Drigotas ve ark., 1999; Drigotas, 2002; Kumashiro ve ark., 2007). Rusbult ve ark., (2009) ise, *Pygmalion olgusunun* kişisel ve çiftler arası mutluluğun olumsuz bir yordayıcısı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bazı araştırmacılar ise benlik ideali ile partnerin benliği ilişkisi arasında uyumsuzluk olduğunda partnerin kendi idealini karşısındakinin benliğine yansıtması eğiliminin başarısızlıkla sonuçlanabileceğini vurgulamışlardır (Rusbult ve ark., 2004; akt. Rusbult ve ark., 2005a). Ayrıca, partnerler birbirlerini biçimlendirirken ideal benlik yerine kendi ideallerini gözönüne alırlarsa, bu biçimlendirme güzel bir ürün ve ustalık becerisi sağlasa bile sonuçları hem benlik hem de çiftler arası mutluluk için olumsuz olabilmektedir. Kısaca kendi idealini başkasına yansıtmak olumsuz sonuçlarla ilişkili olabilir ve bu biçimlendirme işlemi her zaman yararlı sonuç veremeyebilir.

Partner onaylaması, *benlik-genişlemesinden* (self expansion) (Aron ve Aron, 1997; 2000) de farklılık gösterir. Aron ve Aron (1996; 2000), kişilerin temel güdülerinden birinin, benliği genişletme olduğunu ve bu gereksinimin de bir ilişki içinde doyurulabileceğini vurgulamaktadırlar. Bir ilişkiyi sürdürme, kişilerin benlik sınırlarının genişlemesini ve partnerlerin yayılma süreci içinde birbirlerine bağlanmasını sağlar. Böylelikle “sen” ve “ben” “biz” haline gelir. Ayrıca partnerler diğerinin benliğini kendine dahil ederek kişisel gelişimlerini tamamlarlar. İlişkilerde karşılıklı bağımlılık süreci arttıkça, benlikte partnerin tutumlarına ve özelliklerine daha çok yer verilir. Böylelikle partnerin benliğe dahil edilmesi başka bir deyişle, benlik genişlemesi gerçekleşmiş olur. Benlik genişlemesinin ilişki doyumu ve kişisel mutlulukla ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar vardır (Agnew, Van Lange, Rusbult ve Langston, 1998; Aron, Paris ve Aron, 1995). Ancak, kişinin partnerin benliğini kendi benliğine dahil etmesinin yararının partnerin tüm tutumlarından mı yoksa beğenilen tutumlarından mı kaynaklandığı açık değildir. Kumashiro ve arkadaşlarına (2006) göre, partnerin beğenilmeyen özelliklerinin benliğe dahil edilmesinin, hem çiftler hem de ilişkileri için olumsuz doğurguları olabilir. Ayrıca bazı yazarlar (Drigotas ve ark., 1999; Kumashiro ve ark., 2006) kişisel mutluluk ya da ilişki doyumunun benlik genişlemesinden daha çok, ideal benlik genişlemesi ya da ideal benliğe doğru benlik genişlemesiyle ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Diğer bir deyişle, bir partnerin özelliklerinin benliğe dahil edilmesi, dahil eden kişinin ideal benliğine doğru ilerleme hızını artırıyorsa, hem çiftin hem de bireyin kişisel

benliğine ilişkin mutluluğu da artacaktır. Partner beraber olduğu kişinin ideal benliğinin ana bileşenlerine sahipse ideal benlik genişlemesi çok daha kolaylaşmaktadır. Değinenlere ek olarak, partner beraber olduğu kişinin arzularını, ve hayallerini bildiğinde, bu arzulara uygun öneriler ve uygun onaylamalarla, beraber olduğu kişinin ideal benliğine doğru ilerlemesini hızlandırabilmektedir.

Partner onaylaması ve “*partner güçlendirmesi*” (self enhancement) birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır. Ancak partner onaylaması, partner güçlendirmesinden farklıdır. Partner güçlendirmesinde, partner eşinin benliğini gerçekte olduğundan daha olumlu değerlendirir. İlişki doyumunun hem partner güçlendirmesi (Murray, Holmes ve Griffin, 1996; Rusbult, VanLange, Wildschut, Yovetich ve Verette, 2000) hem de partner onaylamasıyla (Drigotas ve ark., 1999) olumlu yönde ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar vardır. Birçok çalışmada, partner güçlendirmesinin çift ilişkisini canlandırdığı; eşleri tarafından olumlu görülen kişilerin ilişkilerinden doyum aldıkları ve olumlu benlik imajı geliştirdikleri vurgulanmaktadır (Murray ve ark., 1996; Rusbult ve ark., 2000). Son yıllarda ülkemizde evlilerle yapılan bir çalışmada (Akbalık-Doğan ve Büyükaşahin-Sunal, 2011), eşini olduğundan daha olumlu algılayanların evlilik doyumlarının daha yüksek, ilişkilerine ve eşlerine yönelik olumsuz yüklemelerinin ise daha az olduğu görülmüştür. Kumashiro ve arkadaşları (2004; akt. Rusbult ve ark., 2005a) partner onaylamasının partner güçlendirmesine oranla ilişkiler üzerinde daha etkili olduğunu vurgulamışlardır. Bu çalışmada, katılımcılar partnerlerinin normlara uygun olumlu davranışlar göstermelerinden daha çok kendi idealleriyle ilişkili olumlu davranışlar ortaya koymalarını tercih etmişlerdir. Örneğin, kadının idealinde sıkı bir vücuda sahip olmak vardır; erkek, kadının bu idealini vurgulamak yerine kadının idealinde olmayan diğer olumlu bir özelliğini (örn., giyim tarzının şıklığını) vurgularsa, bu durum kadının hoşuna gidebilir. Ancak bunun yerine kadının idealindeki ana ilke olan haftada dört kere spor yapmasını övecek olursa bu kadını daha çok mutlu edecektir. Kısaca partner güçlendirmesiyle karşılaştırıldığında, partner onaylaması ilişkilerin uyumu ve doyumu açısından daha etkilidir.

Partner onaylaması, “*partner doğrulaması*” (partner verification) ya da ideal benlik yerine gerçek benliği onaylayan partner davranışından da farklıdır. Partner doğrulaması partner onaylamasına yarar sağlar. Kişinin, eşini ideal benliğine göre biçimlendirebilmesi için öncelikle eşinin gerçek benliğini algılaması ve anlaması gerekir (Rusbult ve ark., 2009). Swann, De La Ronde ve Hixon’un (1994) çalışması yüksek benlik-saygısına sahip kişilerde olumlu partner doğrulamasının çiftler arasındaki yakınlığı geliştirdiğini göstermiştir. Ancak aynı çalışmada düşük benlik saygısına sahip kişilerde olumlu partner doğrulaması çiftler arasındaki yakınlığı bozmuş-

tur. Drigotas ve arkadaşlarına (1999) göre bir kişi, kendi benliğinin güçlü ve güçsüz yönlerini doğru bir biçimde algılayan bir partneri tercih etse bile, güçsüz yönlerine karşın, partnerinin kendisini sevmesini ve benlik idealini yükseltecek biçimde davranmasını bekler. Ayrıca, benliğinin ideal benliğe doğru ilerleyebilmesi için partnerinin desteğini ister. Partner onaylaması ve doğrulaması ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi ele alan bazı çalışmalar (örn., Drigotas ve ark., 1999; Rusbult ve ark., 2005a) ilişki doyumu için partner onaylamasının partner doğrulamasından daha güçlü bir yordayıcı olduğunu göstermiştir. Rusbult ve arkadaşları (2005a), hem benlik kavramını doğrulayan (seni gerçek sen yapan) hem de kişiyi ideal benliğine yöneltecek (içindeki ideal seni oluşturan) bir partnere sahip olmanın önemli olduğunu vurgulamışlardır. Rusbult ve arkadaşlarına (2009) göre, doğrulama ve onaylama birbiriyle uyumsuz değildir. Bir partnerin onaylamalarıyla eşinin içindeki en iyiyi çıkarma çabası önemli olmakla birlikte, eşin gerçek benliğiyle ilgili algılarını anlaması ve destek olması da gereklidir. Bu iki olgu hem kişisel gelişimi hem de çiftler arası mutluluğu arttırmaktadır (Kumashiro ve ark., 2006).

Drigotas ve arkadaşları (1999) tarafından ortaya konan Michelangelo olgusunda, partnerin eşinin (hedef benlik) idealini doğru bir biçimde algıladığına inanılırsa, aynı zamanda partnerin, eşinin idealine göre davranışlar gösterebileceği öngörülür (örn., ideal heykeltıraş vizyonu ideal yontmaya neden olur). Başka bir deyişle, partner algısının, partner davranışsal onaylamasına yol açtığı söylenebilir. Ayrıca, partnerin, eşinin (hedef benlik) idealine göre davranışlarda bulunduğu algılanırsa, eşin ideal benliğine doğru ilerlemesi hızlanabilir (örn., ideal yontma, ideal heykele neden olur). Bu bağlamda, partnerin davranışsal onaylamalarının, algısal onaylamalar ile ideal benlik hareketi arasında aracı değişken olduğu düşünülebilir. (örn., ideal heykelin anahtarı, ideal heykeltıraş vizyonu değil, ideal yontmadır). Belirtilenlere ek olarak, ideal benliğe doğru yönelimin artmasıyla, çiftin mutluluğunun da artacağı ileri sürülebilir (örn., ideal heykelin oluşması çiftin mutluluğuna neden olur). Sonuç olarak, algılanan partner onaylaması, ideal benliğe doğru ilerleme ve ilişki doyumu arasında güçlü bir ilişki olduğu düşünülebilir.

Sonuç

Bu çalışmada, yakın ilişkilerdeki partner algılarının ve davranışlarının diğer eşin benliğini (hedef benlik) biçimlendirmede önemli rol oynadığını gösteren Michelangelo olgusunun (Drigotas ve ark., 1999) betimlenmesi ve ilgili bulguların gözden geçirilmesi amaçlanmıştır. Daha önce belirtildiği gibi, Michelangelo olgusuna göre, partnerin benliği etkileşim sürecinde biçimlenir. İlişki içindeki partnerler bir heykeltıraşın heykeldeki ideal

şekli ortaya çıkarması gibi birbirlerinin ideal benliklerini destekleyebilir, biçimlendirebilirler, böylece benlik heykeltraşı işlevi görürler. Bir başka deyişle, partnerler eşlerinin ideal benliklerine doğru ilerlemelerini ve onlara ulaşmalarını sağlarlar. Yakın ilişkilerde çiftler yoğun bir etkileşim içerisinde oldukları için birbirlerinin benliklerini daha çok etkilerler. Ancak, burada partnerin eşinin ideal benliğini doğru algılaması ve buna göre davranması önemlidir (algısal ve davranışsal onaylama). Daha sonra da eş kendi ideal benliğine doğru ilerler (ideal benliğe doğru ilerleme). Drigotas ve arkadaşlarına (1999) göre, bu üç aşamalı süreç, Michelangelo olgusunun temelini oluşturur ve ilişkiler için olumlu işlevi vardır. Bu olguyla ilgili bazı çalışmalarda (örn., Kumashiro ve ark., 2006; Rusbult ve ark., 2005a) bu olgunun hem kişisel hem de çift mutluluğunu artırmada önemli katkısı olduğu ortaya konmuştur. Buradan hareketle, partner onaylamalarının ve sonucu olarak da ideal benliğe doğru ilerlemenin, ilişki doyumu ve ilişki bağlanımı açısından önemli değişkenler olduğu düşünülebilir.

Bu olguyla ilgili yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır ve yeni yeni ele alınmaya başlanmıştır. Yurtdışında bu konuyla ilgili çalışmaların birçoğunun yayınlanmamış olduğu görülmektedir (örn., Kumashiro ve ark., 2004; Kumashiro ve ark., 2009; Rusbult ve ark., 2004). Ülkemizde de bu konuya ilişkin çalışmaların eksikliği göz önüne alınırsa, gelecekte Michelangelo olgusuna ilişkin çalışmaların yapılması psikoloji alanındaki literatüre katkı sağlayacaktır. Gelecekteki çalışmalarda Rusbult ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen, algısal ve davranışsal olmak üzere iki alt boyutu olan Partner Onaylaması Ölçeği Türk kültüründe yaşayan kişilerle uyarlanabilir. Ayrıca, Michelangelo olgusuyla ilgili yapılan çalışmaların çoğu Amerika gibi bireyci kültürlerde yapılmıştır. Aynı olgu daha sonra yapılacak olan çalışmalarda toplulukçu kültürlerde sınanabilir. Anılana ek olarak yurtdışında da anılan olguyla ilgili çalışmalar çok sınırlı olduğu için ilgili araştırmaların artması yine olgunun sınanması için önemli veri sağlayabilir. Michelangelo olgusu temel alınarak yapılan çalışmaların daha çok romantik ilişkiler bağlamında ele alındığı görülmektedir. Bu olgu, romantik ilişki dışında arkadaşlık, ebeveyn-çocuk ve iş ilişkileri gibi diğer kişilerarası ilişkiler bağlamında da araştırılabilir. Michelangelo olgusunun benlikle ilgili süreçlerle yakından ilişkili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, aynı olgu, hem benlikle ilişkili diğer kavramlarla (örn., benlik saygısı, benlik özgünlüğü vb.) hem de diğer değişkenlerle (örn., bağlanım ilişkisi, bağlanma biçimleri, ilişkiyi sürdürme stratejileri vb.) ilişkisi temelinde de incelenebilir.

Kaynaklar

Agnew, C. R., Van Lange, P. A. M., Rusbult, C. E. ve Langs-

- ton, C. A. (1998). Cognitive interdependence: Commitment and the mental representation of close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(4), 939-54.
- Akbalık Doğan, Ö. ve Büyüksahin Sunal, A. (2011). Evliliklerde olumlu yanılsama: İlişki bağlanımı ile nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri arasındaki ilişkiler [Positive illusions in marriages: Relationships between relationship commitment and causality and responsibility attributions], *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 70-82
- Aron, A. ve Aron, E. N. (1996). Self and self-expansion in relationships. G. O. Fletcher ve J. Fitness, (Ed.), *Knowledge structures in close relationships* içinde. USA: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Aron, A. ve Aron, E. N. (1997). Self expansion motivation and including other in the self. S. Duck, (Ed.), *Handbook of personal relationships: Theory, research and interventions (2. baskı)* içinde (251-270). Chichester, England: Wiley.
- Aron, A. ve Aron, E. N. (2000). Self expansion motivation and including other in the self. W. Ickes ve S. Duck, (Ed.), *The social psychology of personal relationships* içinde (109-128). New York: Wiley.
- Aron, A., Paris, M. ve Aron, E. N. (1995). Falling in love: Prospective studies of self concept change. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(6), 1102-1112.
- Baxter, G. D. ve Bowers, J. K. (1985). Beyond self-actualization: The persuasion of Pygmalion. *Training and Development Journal*, 39, 69-71.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Separation*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Loss, sadness and depression*. New York: Basic Books.
- Campbell, W. K., Sedikides, C. ve Bosson, J. (1994). Romantic involvement, self discrepancy and psychological well-being: a preliminary investigation. *Personal Relationship*, 1, 399-404.
- Darley, J. M. ve Fazio, R. H. (1980). Expectancy confirmation processes arising in the social interaction sequence. *American Psychologist*, 35, 867-881.
- DiDonato, T., (2008). Interpersonal affirmation: How close others influence self-authenticity. *Yayınlanmamış doktora tezi*, Brown University, Providence, Rhode Island.
- Drigotas, S. M. (2002). The Michelangelo phenomenon and personal well-being. *Journal of Personality*, 70, 59-77.
- Drigotas, S. M., Rusbult, C. E., Wieselquist, J. ve Whitton, S. (1999). Close partner as sculptor of the ideal self: Behavioral affirmation and the Michelangelo phenomenon. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 293-323.
- Emmons, R. A. (2003). Personal goals, life meaning, and virtue: Wellsprings of a positive life. C. L. Keyes ve J. Haidt, (Ed.), *Flourishing: Positive psychology and the life well-lived* içinde (105-128). Washington: APA.
- Fazio, R. H., Effrein, E. A. ve Falender, V. J. (1981). Self-perceptions following social interactions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 41, 232-242.
- Gombrich, E. H. (1986). *Sanatın öyküsü*. (B. Cömert, Çev.). Ankara: Remzi Kitabevi.
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review*, 94, 319-340.
- Higgins, E. T. (1996). The "self digest": Self-knowledge serving self-regulatory functions. *Journal of Personality and*

- Social Psychology*, 71, 1062-1083.
- Ickes, W., Stinson, L., Bissonnette, V. ve Garcia, S. (1990). Naturalistic social cognition: Empathic accuracy in mixed-sex dyads. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 730-742.
- Kelley, H. H. (1983). The situational origins of human tendencies: A further reason for the formal analysis of structures. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 9, 8-30.
- Kelley, H. H. ve Thibaut, J. W. (1978). *Interpersonal relations: A theory of interdependence*. New York: Wiley.
- Kumashiro, M., Rusbult, C. E., Coolsen, M. K., Wolf, S. T., van den Bosch, M. ve van der Lee, R. (2009). *Partner affirmation, verification, and enhancement as determinants of attraction to potential dates: Experimental evidence of the unique effect of affirmation*. Yayınlanmamış çalışma, Goldsmiths, University of London.
- Kumashiro, M., Rusbult, C. E. ve Estrada, M. J. (2004). *The Michelangelo phenomenon in everyday life: An interaction record study of self and partner processes*. Yayınlanmamış çalışma, University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- Kumashiro, M., Rusbult, C. E., Finkenauer, C. ve Stocker, S. L. (2007). To think or to do: The impact of assessment and locomotion orientation on the Michelangelo phenomenon. *Personal Relationships*, 24, 591-611.
- Kumashiro, M., Wolf, S., Coolsen, M. ve Rusbult, C. E. (2004). *Partner affirmation, verification, and enhancement as determinants of attraction to potential dates: Experimental evidence of the unique effect of affirmation*. Yayınlanmamış çalışma, University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- Kumashiro, M., Rusbult, C. E., Wolf, S. T. ve Estrada, M. J. (2006). The Michelangelo phenomenon: partner affirmation and self movement toward one's ideal. K. D. Vohs ve E. J. Finkel, (Ed.), *Self and relationships: connecting intrapersonal and interpersonal processes* içinde (317-341). New York: Guilford Press.
- LaPrelle, J., Hoyle, R. H., Insko, C. A. ve Bernthal, P. (1990). Interpersonal attraction and descriptions of the traits of others: Ideal similarity, self similarity, and liking. *Journal of Research in Personality*, 24, 216-240.
- Mitchell, A. A. (2007). The Michelangelo phenomenon and secure self-esteem. *Yayınlanmamış doktora tezi*, Northwestern University, Evanston, Illinois.
- Moretti, M. M. ve Higgins, E. T. (1990). Relating self-discrepancy to self-esteem: The contribution of discrepancy beyond actual-self ratings. *Journal of Experimental Social Psychology*, 26, 108-123.
- Murray, S. L., Holmes, J. G. ve Griffin, D. W. (1996). The self-fulfilling nature of positive illusions in romantic relationships: Love is not blind, but prescient. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 1155-1180.
- Rosenthal, R. (1966). *Experimenter effects in behaviour research*. Merideth Publishing Company, New York.
- Rosenthal, R. ve Jacobson, L. (1968). *Pygmalion in the classroom*. NY: Holt, Rinehart & Winston.
- Rusbult, C. E., Coolsen, M., Kirchner, J., Stocker, S., Kumashiro, M., Wolf, S., Estrada, M. J. ve Clarke, J. (2004). *Partner affirmation and self movement toward ideal in newly-committed relationships*. Yayınlanmamış çalışma, University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- Rusbult, C. E., Coolsen, M., Kirchner, J., Stocker, S., Kumashiro, M. ve Wolf, S. (2009). *Partner affirmation and target movement toward ideal in newly-committed relationships*. Yayınlanmamış çalışma, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Rusbult, C. E., Finkel, E. ve Kumashiro, M. (2009). The Michelangelo Phenomenon. *Current Directions in Psychological Science*, 18(6), 305-309.
- Rusbult, C. E., Kumashiro, M., Finkel, E., Kirchner, J., Coolsen, M., Stocker, S. ve Clarke, J. (2009). *A longitudinal study of the Michelangelo phenomenon in marital relationships*. Yayınlanmamış çalışma, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Rusbult, C. E., Kumashiro, M., Finkel, E., Kirchner, J., Coolsen, M., Stocker, S. ve Clarke, J. (2004). *A longitudinal study of the Michelangelo phenomenon in marital relationships*. Yayınlanmamış çalışma, University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- Rusbult, C. E., Kumashiro, M., Kubacka, K. E. ve Finkel, E. J. (2009). The part of me that you bring out: Ideal similarity and the Michelangelo phenomenon. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96, 61-82.
- Rusbult, C. E., Kumashiro, M., Stocker, S. L., Kirchner, J. L., Finkel, E. J. ve Coolsen, M. K. (2005a). Self Processes in interdependent relationships: Partner affirmation and the Michelangelo Phenomenon. *Interaction Studies*, 6(3), 375-391.
- Rusbult, C. E., Kumashiro, M., Stocker, S. L. ve Wolf, S. T. (2005b). The Michelangelo phenomenon in close relationships. A. Tesser, J. Wood ve D. Stapel, (Ed), *On building, defending, and regulating the self* içinde (1-29). New York and London: Psychology Press.
- Rusbult, C. E., Reis, H. T. ve Kumashiro, M. (2009). *On the regulation of ongoing relationships: Partner affirmation, perceived responsiveness, and mutual cyclical growth*. Yayınlanmamış çalışma, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Rusbult, C. E. ve Van Lange, P. A. M. (1996). Interdependence processes. E. T. Higgins ve A. Kruglanski, (Ed.), *Social psychology: Handbook of basic principles* içinde (564-596). New York: Guilford Press.
- Rusbult, C. E. ve Van Lange, P. A. M. (2003). Interdependence, interaction, and relationships. *Annual Review of Psychology*, 54, 351-375.
- Rusbult, C. E., Van Lange, P. A. M., Wildschut, T., Yovetich, N. A. ve Verette, J. (2000). Perceived superiority in close relationships: Why it exists and persists. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 521-545.
- Ruvolo, A. P. ve Brennan, C. J. (1997). What's love got to do with it? Close relationships and perceived growth. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 814-823.
- Snyder, M., Tanke, E. ve Berscheid, E. (1977). Social perception and interpersonal behavior: On the self-fulfilling nature of social stereotypes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35, 656-666.
- Swann, W. B., Jr. DeLaRonde, C. ve Hixon, J. G. (1994). Authenticity and positivity strivings in marriage and courtship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 857-869.
- Thibaut, J. W. ve Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups*. New York: Wiley.
- Uleman, J. S. ve Bargh, J. A. (1989). *Unintended thought: Limits of awareness, intention and control*. New York: Guilford Press.
- Wetzel, C. G. ve Insko, C. A. (1982). The similarity-attraction relationship: Is there an ideal one? *Journal of Experimental Social Psychology*, 18, 253-276.

Summary

Michelangelo Phenomenon in Close Relationships: Partner Affirmation as a Sculptor of the Ideal Self

Nur Taluy
Ankara University

Ayda Büyükşahin Sunal
Ankara University

Each person has a strong wish to ideally have desirable skills, dispositions and values. People may acquire these desirable goals by their own actions, but close partners also play an important role helping each other achieve these aspirations. Close partners promote one another's ideal selves and each person is likely to move closer to achieve his or her goals and ideals (Drigotas, Rusbult, Wieselquist, & Whitton, 1999). Michelangelo phenomenon describes an interpersonal process in which a close partner helps the other become more like his or her ideal self. In other words, the "Michelangelo Phenomenon" shows that when an individual perceives that his/her couple recognizes him/her in the ideal way that he/she would like to be seen, he/she behaves as their ideal self would do, being consistent with his/her partner's expectations (Drigotas et al., 1999).

Drigotas and colleagues (1999) introduced this phenomenon by using a metaphor, considering the manner of the great artist Michelangelo Buonarroti. "Michelangelo conceived his figures as lying in the block of marble... The task he set himself as a sculptor was merely to extract the ideal form... to remove the stone that covered [the ideal]" (Gombrich, 1995, p. 313). In the same way that a sculptor shapes a block of stone to reveal the ideal form, one's relationship partner can help one to become more like one's ideal self (Drigotas et al., 1999). The partner is like a sculptor who shapes the block of stone through his or her behavior to help the other's self (sculpture) become more like the ideal self. This article reviews research on the issue of the "Michelangelo Phenomenon". The traditions that form the basis of Michelangelo phenomenon are "behavioral confirmation", "interdependence", "self discrepancy", and "partner affirmation". The behavioral confirmation is defined by which an interaction partner's expectations about the self become true by behaving to self in a manner to confirm the partner's expectations (Darley & Fazio, 1980). In other words, interaction partners develop beliefs about

the self and behave toward the self in ways consistent with that belief. Through this behavior, partners create opportunities for the self to bring out certain behaviors consistent with the partner's beliefs, and restrain to bring out other behaviors inconsistent with those beliefs. Through this process, the self's behavior becomes congruent with the partner's expectations (Snyder, Tanke, & Berscheid, 1977; Fazio, Effrein, & Falender, 1981; Murray, Holmes, & Griffin, 1996). Michelangelo phenomenon is an interpersonal process explaining how self is shaped by partner's affirming perception and behavior. Close partners sculpts and shapes one another's selves toward his or her ideals (Drigotas et al., 1999).

The Michelangelo phenomenon also builds on the concept of interdependence. Interdependent theory (Thibaut & Kelley, 1959) suggests that in close relationships the confirmation process is experienced powerfully. In interdependent relationships, the well being of the self is influenced not only by the self's preferences and behavior but also by the behavior and preferences of the partner (Thibaut & Kelley, 1959). When close partners spend time together, they adjust to one another and over time, may have stable behavioral tendencies and dispositions (Kelley, 1983; Kelley & Thibaut, 1978; Rusbult & Van Lange, 1996; 2003). The self discrepancy process is another theory that Michelangelo phenomenon is built on. The actual self is the representation of a set of attributes that one believe he or she actually possess and the ideal self is the representation of a set of attributes that one believe he or she would possess ideally (Higgins, 1987). People who hold a discrepancy about self-beliefs experience different types of negative emotions such as sadness and frustration. Therefore individuals are motivated to have congruity between the actual and the ideal selves (Moretti & Higgins, 1990).

The concept of partner affirmation is the basis of Michelangelo phenomenon. Affirmation has two components: "Partner perceptual affirmation" and "partner

behavioral affirmation". The Michelangelo phenomenon begins with "*partner perceptual affirmation*", where the partner perceives the self as congruent with the ideal self. Next, "*partner behavioral affirmation*" occurs where the partner behaves towards the self as if the self were already congruent with the ideal (Drigotas et al., 1999). Through behavioral confirmation processes, partner affirmation yields growth toward one's ideal self. The self becomes more similar to its ideal form. Accordingly, when a partner is affirming and the "target self" moves closer to his or her ideal, then the target enjoys enhanced couple well being. The Michelangelo phenomenon results in the enhancement of both the couple and personal well-being (Drigotas et al., 1999; Drigotas, 2002; Rusbult, Kumashiro, Stocker, Kirchner, Finkel, & Coolsen, 2005a).

Drigotas and colleagues (1999) first proposed this issue and the model is examined by several studies in their first research. Later on, in recent years a limited number of studies have examined the effect of Michelangelo phenomenon (DiDonato, 2008; Drigotas, 2002; Kumashiro, Rusbult, Finkenauer, & Stocker, 2007; Mitchell, 2007; Rusbult, Finkel, & Kumashiro, 2009; Rusbult, Kumashiro, Kubacka, & Finkel, 2009). Most of them are unfortunately unpublished (Rusbult, Coolsen et al., 2004, 2009; Rusbult, Kumashiro, Finkel et al., 2004; 2009; Rusbult, Reis, & Kumashiro, 2009; Kumashiro, Rusbult, & Estrada, 2004; Kumashiro, Wolf, Coolsen, & Rusbult, 2004; Kumashiro, Rusbult et al., 2009). Research has considered the effect of the Michelangelo phenomenon on both couple well-being and personal well-being (Drigotas et al., 1999; Rusbult et al., 2005a). Research exploring couple well-being has correlation between the partner affirmation and commitment, relationship persistence and satisfaction (Drigotas et al., 1999; Rusbult et al., 2005a). Empirical findings confirmed an association between both behavioral and perceptual affirmation and self esteem (DiDonato, 2008; Drigotas et al., 1999; Mitchell 2007). Analyzes from a longitudinal study revealed that earlier behavioral affirmation yields to movement toward the ideal and this increases couple adjustment (Rusbult, Kumashiro, Stocker, & Wolf, 2005b).

Michelangelo phenomenon is differed from related constructs including the Pygmalion phenomenon, self expansion, partner enhancement and partner verification. The Michelangelo phenomenon describes a process which a partner encourages the other's self to become more like the other's ideal self. The Pygmalion runs counter to this. To demonstrate the distinction between these two phenomenon, Rusbult and colleagues (2005b) looked at the effects of imposing one's ideal self onto a partner. This behavior tended to produce maladaptive consequences. Research reveals Pygmalion phenom-

enon is negatively associated with couple well being (Rusbult, Kumashiro, Finkel et al., 2009). Partner affirmation differs from self expansion. Self expansion enhances personal well being and relationship satisfaction (Agnew, Van Lange, Rusbult, & Langston, 1998) but the ideal self expansion enhances personal well being and the relationship more (Drigotas et al., 1999; Kumashiro, Rusbult, Wolf, & Estrada, 2006). When the partner's less desirable traits are included to self the outcomes would be negative (Kumashiro et al., 2006). Partner enhancement and partner affirmation are two related concepts. Partner enhancement yields good consequences as partner views self in a favorable attitude, self develops positive self images and experiences relationship satisfaction more (Murray, Holmes, & Griffin, 1996). Both partner enhancement and partner verification are positively associated with relationship satisfaction (Murray et al., 1996; Rusbult, Van Lange, Wildschut, Yovetich, & Verette, 2000). But partner affirmation yields more positive consequences on relationship satisfaction than partner enhancement (Rusbult et al., 2005a).

Partner affirmation also differs from partner verification. Some studies reveal that partner verification is beneficial. When a partner behaves the self who has high self esteem in a manner which is congruent to his or her actual self the couple well being is enhanced (Swann, De La Ronde, & Hixon, 1994). But in the same study if the self has low self esteem, partner verification yields to negative outcomes.

Conclusion

This article reviews theory and research findings regarding the "Michelangelo Phenomenon". The Michelangelo Phenomenon integrates concepts of interdependence and self. Therefore, behavioral confirmation, interdependence, self discrepancy processes are reviewed to understand the self movement toward the ideal self. Michelangelo Phenomenon suggests that self is shaped by a close partner's affirming perceptions and behavior. Close partners shape each other's behavioral tendencies, traits, dispositions, skills and values by sculpting one another's selves like a sculptor. Empirical findings suggest that, partner perceptual affirmation, partner behavioral affirmation and self movement to ideal self are the components of Michelangelo phenomenon which yield to couple and personal well being.

For future work the perceptual and behavioral partner affirmation scale can be adapted and this phenomenon can be examined in Turkish culture. Most of the studies are performed in individual cultures and for future work Michelangelo phenomenon may be examined in collectivist cultures.